

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН ТУШААЛ

... оны ... сарын ... өдөр

Дугаар ...

Улаанбаатар хот

Журам батлах тухай

Нийгмийн даатгалын ерөнхий хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн 37 дугаар зүйлийн 37.13.1, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн 20 дугаар зүйлийн 20.7, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн 5 дугаар зүйлийн 5.4, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2023 оны “Тэтгэвэр тогтоолгох үндэсний ажил, мэргэжлийн жишиг цалин батлах тухай” А/136 дугаар тушаалыг тус тус үндэслэн ТУШААХ НЬ:

Нэг. “Тэтгэвэр тогтоолгох сарын дундаж цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогыг тодорхойлох, хэрэглэх журам”-ыг шинэчлэн баталж, 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдсүгэй.

Хоёр. Батлагдсан журмыг мөрдөн ажиллахыг аймаг, дүүрэг (нийслэл)-ийн нийгмийн даатгалын хэлтсийн дарга нарт, мэргэжил арга зүйгээр ханган ажиллахыг Бодлогын хэрэгжилт, судалгааны газар (Ц.Ганцэцэг), програм хангамжийг даалгаврын дагуу боловсруулж 2023 оны 12 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор аймаг, дүүргийн нийгмийн даатгалын хэлтсүүдэд хүргүүлэхийг Мэдээллийн технологийн төв (Г.Хүрэлбаатар), хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт шалгалтын газар (Д.Ганзориг)-т тус тус үүрэг болгосугай.

Гурав. Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын даргын 2021 оны “Журам батлах тухай” А/132 дугаар тушаалыг 2024 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хүчингүй болсонд тооцсугай.

Дөрөв.Энэ тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Тамгын газрын дарга (Б.Батсүх)-д даалгасугай.

ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Ц.ГАНЦЭЦЭГ

НДЕГ Тэтгэвэр тогтоолгох сарын дундаж цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогыг тодорхойлох,
хэрэглэх журам ЖРМ-БХСГ-2023

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР

ТЭТГЭВЭР ТОГТООЛГОХ САРЫН ДУНДАЖ ЦАЛИН ХӨЛС, ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ОРЛОГЫГ ТОДОРХОЙЛОХ, ХЭРЭГЛЭХ ЖУРАМ

Баримт бичгийн дугаар: ЖРМ-БХСГ -2023

Баталсан:	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН АЛБАН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ	Ц.ГАНЦЭЦЭГ
Хянасан:	БОДЛОГЫН ХЭРЭГЖИЛТ, СУДАЛГААНЫ ГАЗРЫН ДАРГА	Ц.ГАНЦЭЦЭГ
Боловсруулсан:	БОДЛОГЫН ХЭРЭГЖИЛТ, СУДАЛГААНЫ ГАЗРЫН АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН	С.ЛХАГВАДОРЖ

Эх хувь	Дардас
Хяналттай хувь	
Хуулбар ба хяналттай хувь	
Хүчингүй хувь	
Хяналтгүй хувь	

АГУУЛГА

1. Зорилго
2. Хамрах хүрээ
3. Хамаарах талууд
4. Баримт бичгийн хариуцагч
5. Нэр томъёоны тодорхойлолт
6. Тэтгэвэр тогтоох дундаж цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогыг тодорхойлох, хянах, хэрэглэх
7. Үндэсний ажил, мэргэжлийн жишиг цалингаар тэтгэвэр тогтоох
8. Тэтгэвэр тогтоосон дундаж цалинг өөрчлөх
9. Хяналт, хариуцлага

Нийгмийн даатгалын ерөнхий ерөнхий газрын
даргын 2023 оны ... дугаар сарын ... –ны
өдрийн ... дугаар тушаалын хавсралт

ТЭТГЭВЭР ТОГТООЛГОХ САРЫН ДУНДАЖ ЦАЛИН ХӨЛС, ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ОРЛОГЫГ ТОДОРХОЙЛОХ, ХЭРЭГЛЭХ ЖУРАМ

НЭГ. Зорилго

Даатгуулагчийн тэтгэвэр бодох дундаж цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлогыг тодорхойлох, хэрэглэх, 1995 оноос өмнөх үеийн цалин хөлс нь архивын, эсхүл санхүүгийн баримтаар нотлогдох боломжгүй тохиолдолд үндэсний ажил, мэргэжлийн жишиг цалинг баримтлан тэтгэвэр тогтоолгох харилцааг зохицуулахад энэхүү журмыг мөрдөнө.

ХОЁР. Хамрах хүрээ

Энэхүү журмаар Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай /шинэчилсэн найруулга/, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуульд заасны дагуу тэтгэвэр тогтоох дундаж цалин хөлсийг тодорхойлох, итгэлцүүр хэрэглэх, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2023 оны 10 дугаар сарын 05-ны өдрийн “Тэтгэвэр тогтоолгох үндэсний ажил, мэргэжлийн жишиг цалин батлах тухай” А/136 дугаар тушаалаар баталсан 1995 оноос өмнөх хугацааны ажил, мэргэжлийн жишиг цалинг баримтлах, тэтгэвэр тогтоох, хяналт тавих, хариуцлага хүлээлгэхтэй холбогдох харилцааг зохицуулна.

ГУРАВ. Хамаарах талууд

Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын Бодлогын хэрэгжилт, судалгааны газар, Хяналт шалгалтын газар, Мэдээллийн технологийн төв, аймаг, нийслэл, дүүргийн Нийгмийн даатгалын газар, тасаг, сумын байцаагч, даатгуулагч, иргэн, тэтгэвэр авагч.

ДӨРӨВ. Баримт бичгийн хариуцагч

Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын Бодлогын хэрэгжилт, судалгааны газар.

ТАВ. Нэр томъёоны тодорхойлолт

5.1. “Цалин хөлс, түүнтэй адилтгах орлого” /цаашид “цалин хөлс” гэх/ Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.17-д заасныг хэлнэ.

5.2. “Итгэлцүүр” гэж Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3-д заасныг хэлнэ.

5.3. “Үндэсний ажил, мэргэжлийн жишиг цалин” /цаашид “жишиг цалин” гэх/ гэж Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэвэрийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.6 дахь хэсэгт заасны дагуу хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан цалингийн хэмжээг ойлгоно.

5.4. “Ажил, мэргэжил” гэж тэтгэвэр авагч, даатгуулагч (иргэн)-ийн хөдөлмөрийн дэвтэр, архивын лавлагаа, шүүхийн шийдвэрт бичигдсэн ажил, албан тушаалыг Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөрийн сайдын 2010 оны 16 дугаар тушаалаар баталсан

“Үндэсний ажил, мэргэжлийн ангилал ба тодорхойлолт ”ҮАМАТ”-08”-ыг баримтлан тодорхойлсныг хэлнэ.

ЗУРГАА. Тэтгэвэр тогтоолгох цалин хөлсийг тодорхойлох, хянах

6.1. Даатгуулагч (иргэн)-ийн тэтгэвэр тогтоолгох сарын дундаж цалин хөлсийг тодорхойлохдоо Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1, 20.2, Нийгмийн даатгалын сангаас олгох үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөрийн тухай /шинэчилсэн найруулга/-ийн 5 дугаар зүйлийн 5.4, 7 дугаар зүйлийн 7.4, Цэргийн алба хаагчийн тэтгэвэр, тэтгэмжийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасны дагуу тодорхой хугацаанд ажилласан болон шимтгэл төлсөн цалин хөлсний нийлбэрийг тухайн хугацаанд шимтгэл төлсөн нийт сарын тоонд хуваах замаар тодорхойлно.

Санамж¹. Даатгуулагч (иргэн) 5-аас доош жил шимтгэл төлсөн байх нөхцөлөөр хөдөлмөрийн чадвараа алдсаны, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр тогтоолгох эрх үүссэн боловч уг даатгуулагч нь нийтдээ 60 сараас дээш шимтгэл төлсөн бол 60 сарын цалин хөлсний нийлбэрийг 60 сард хуваах замаар дундаж цалин хөлсийг тодорхойлно.

6.2. Даатгуулагч (иргэн) 1995 оноос өмнө ажилласан хугацаанд авсан цалин хөлснөөс тэтгэвэр тогтоолгохыг хүссэн тохиолдолд түүний тэтгэврийн даатгалын шимтгэл төлсөн сүүлийн 20 жилийн доторх өөрт нь ашигтай дараалсан 5 жилийн цалин хөлсний талаар зөвлөж уг хугацаанд авч байсан цалин хөлсний тодорхойлолтыг (Б-НД-5) маягтаар ажил олгогчийн санхүүгийн баримтыг үндэслэн гаргуулан авна.

Санамж². Энэ тохиолдолд ажил олгогч нь татан буугдсан зэрэг шалтгаанаар тодорхойлох боломжгүй бол архивын лавлагаа хавсаргана.

6

.Энэ журмын 6.2-т заасан даатгуулагч (иргэн)-ийн 1995 оноос өмнөх цалин хөлс нь архивын баримт бичгээр 2024 оны бэлтгэлтэй хөдөлмөрийн хайгуулын ба дагуу 2023 оны цалин ба даатгалын шаалаар баталсан “Тэтгэвэр тогтоолгох үндэсний ажил, мэргэжлийн жишиг цалин”-д заасан холбогдох ажил мэргэжил, албан тушаалд харгалзсан жишиг цалинг баримтална.

6.4. Даатгуулагч (иргэн) нь 1995 оноос хойш ажилласан хугацаанд шимтгэл төлсөн цалин хөлснөөс тэтгэвэр тогтоолгохыг хүссэн тохиолдолд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн сүүлийн 20 жилийн доторх өөрт нь ашигтай дараалсан 5 жилийн цалин хөлсний талаар зөвлөж энэ хугацаанд шимтгэл төлсөн цалин хөлс, орлогыг баталгаажуулсан нийгмийн даатгалын дэвтэр эсхүл нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн лавлагааг үндэслэнэ.

6.5. Даатгуулагч (иргэн) нь шимтгэл төлсөн үндсэн ажлаасаа гадуур ажил, үйлчилгээ эрхэлж олсон орлогыг тэтгэвэр тогтоолгох цалин хөлсөнд оруулан тооцуулах тохиолдолд уг орлогыг бүртгэж баталгаажуулсан “Үндсэн ажлаас гадуур гүйцэтгэсэн ажил үйлчилгээний орлогод шимтгэл ногдуулах хуудас”-ыг эсхүл нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн лавлагааг хавсаргана.

6.6. Даатгуулагч (иргэн)-ийн тэтгэвэр тогтоолгох дундаж цалин хөлсийг тодорхойлох 5 жилийн буюу 60 сарын хугацаанд Малчин, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчийн тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг нөхөн төлүүлэх тухай хуулийн дагуу

шимтгэл нөхөн төлсөн хугацаа орохоор бол уг хугацааны сар бүрийн цалин хөлсийг 420.0 мян.төгрөгөөр тооцож тэтгэвэр тогтоолгох дундаж цалин хөлсийг тодорхойлно.

6.7.Даатгуулагч (иргэн)-ийн тэтгэвэр тогтоолгох дундаж цалин хөлсийг тодорхойлох 5 жилийн буюу 60 сарын хугацаанд Ажилласан жил, тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг нөхөн тооцох тухай хуулийн дагуу шимтгэл нөхөн төлсөн хугацаа орохоор бол уг хугацааны хөдөлмөрийн хөлсийг тухайн үед мөрдөж байсан хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээгээр тооцон тэтгэвэр тогтоолгох дундаж цалин хөлсийг тодорхойлно.

6.8.Ажил олгогч нь шимтгэл төлөлтийн тайланд “даатгуулагчийн төрлийн код”-ыг буруу тайлагнасан нь тэтгэврийн даатгалд төлсөн шимтгэлийн хэмжээнд өөрчлөлт орохооргүй бол тухайн даатгуулагчийн төрлийг залруулахгүй.

Санамж⁴.Үндсэн ажлаас гадуур давхар ажил эрхэлсэн эсхүл тэтгэвэр тогтоолгосны дараа ажил хөдөлмөр эрхэлсэн зэрэг даатгуулагчийн тухайн сарын цалин хөлсний хэмжээ нь өөрчлөгдөхгүй тохиолдолд уг цалин хөлсийг бүртгэсэн “даатгуулагчийн төрлийн код”-ыг өөрчлөхийг шаардахгүй байж болно.

6.9.Тэтгэвэр тогтоолгох дундаж цалин хөлсөнд Засгийн газрын 2023 оны 238 дугаар тогтоолоор баталсан “Тэтгэвэр бодоход баримтлах цалингийн итгэлцүүр”-ийг хэрэглэнэ.

Санамж⁵.Тэтгэвэр бодох сар бүрийн цалинд шинэ итгэлцүүр хэрэглэхдээ сарын цалингийн дээд хэмжээг Засгийн газрын 2023 оны “Итгэлцүүр шинэчлэн тогтоох, тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай” 238 дугаар тогтоолын 3 дугаар зүйлд заасныг баримтална.

6.9.1.Даатгуулагчийн энэ журмын 6.6-д заасны дагуу шимтгэл нөхөн төлсөн хугацааны цалин хөлс (420.0 мян.төг)-нд Засгийн газрын 2023 оны 238 дугаар тогтоолоор баталсан итгэлцүүрийг хэрэглэхгүй.

6.9.2.Даатгуулагчийн энэ журмын 6.7-д заасны дагуу шимтгэл нөхөн төлсөн хугацааны хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнд Засгийн газрын 2023 оны 238 дугаар тогтоолоор баталсан итгэлцүүрийг хэрэглэнэ.

ДОЛОО.Үндэсний ажил, мэргэжлийн жишиг цалин хэрэглэх

7.1.Дараах тохиолдолд жишиг цалинг үндэслэн даатгуулагчийн тэтгэвэр тогтоолгох сарын дундаж цалин хөлсийг тодорхойлно:

7.1.1.Энэ журмын 6.3 дахь хэсэгт заасны дагуу тэтгэвэр тогтоолгосон иргэний тэтгэврээ бодуулахаар сонгосон нийт онуудын эсхүл зарим саруудын 1995 оноос өмнөх цалин хөлсийг тодорхойлох баримт нь архивын сан хөмрөгт байхгүй, олддохгүй байснаас шалтгаалан сарын дундаж цалин хөлсийг тодорхойлохгүйгээр тэтгэврийг нь тэтгэврийн доод хэмжээгээр тогтоосон бол тэтгэвэр авагчийн хүсэлтийн дагуу үндэсний жишиг цалинг баримтлан тэтгэврийг нь өөрчлөн тогтоож болно;

7.1.2.Даатгуулагч 1995 оноос өмнө авч байсан цалин хөлсөө сонгон шинээр тэтгэвэр тогтоолгох хүсэлт гаргасан боловч тухайн сонгосон онуудын нийт эсхүл саруудын цалин хөлсний хэмжээ нь архивын баримтаар нотлогдохгүй, архивын сан хөмрөгт байхгүй, олддохгүй байгаа бол тэдгээр саруудын цалин хөлсийг жишиг цалингаар орлуулан тооцож болно.

7.2.Тэтгэвэр авагч, даатгуулагч, иргэн Ажилласан жил, тэтгэврийн даатгалын шимтгэлийг нөхөн тооцох тухай хуулийн дагуу 1995 он хүртэлх хугацааны ажилласан жилээ нөхөн тооцуулсан тохиолдолд түүний тэтгэвэр тогтоолгох цалин хөлсийг тодорхойлоход жишиг цалинг хэрэглэхгүй.

7.3.Тэтгэврийг нь сарын дундаж цалин хөлсийг үндэслэн тогтоосон тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийн хэмжээг жишиг цалинг хэрэглэн өөрчлөн тогтоохгүй.

НАЙМ. Тэтгэвэр тогтоосон дундаж цалинг өөрчлөх

8.1.Тэтгэвэр тогтооход баримталсан дундаж цалин хөлсийг Нийгмийн даатгалын сангаас олгох тэтгэврийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.1, мөн хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.3 дахь хэсэгт зааснаас бусад тохиолдолд өөрчлөхгүй.

Санамж⁶. Энэ тохиолдолд тэтгэвэр бодуулсан дундаж цалинг өөр онуудын цалингаар солихгүй.

8.2. Дараалсан зургаа, долоон жилийн дунджаас тэтгэвэр бодуулсан тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийг тэтгэвэр авагчийн хүсэлтэд үндэслэн өөрчлөхдөө түүний шимтгэл төлсөн сүүлийн 20 жилийн доторх дараалсан 5 жилд шимтгэл төлсөн цалин хөлсний нийлбэрийг 60-д хувааж бодно.

Санамж⁶.Даатгуулагч (иргэн) тэтгэвэр тогтоолгох дундаж цалин хөлсийг бодох дараалсан 5 жилийн цалингаа сонгох он, саруудыг оршин суугаа нутаг дэвсгэрийн харьяа нийгмийн даатгалын байгууллага (байцаагч)-д гаргах өргөдлөө дурдсан байна.

8.3.Энэ журмын дагуу тэтгэвэр авагчийн тэтгэврийг өөрчлөн тогтооходоо Засгийн газрын 2023 оны 238 дугаар тогтоолоор баталсан итгэлцүүрийг хэрэглэнэ.

ЕС. Хяналт, хариуцлага

8.1.Энэхүү журмын хэрэгжилтэд нийгмийн даатгалын байгууллага болон хуулиар тогтоосон чиг үүргийн бусад байгууллага хяналт тавина.

8.2.Энэ журмыг зөрчсөн тохиолдолд холбогдох хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэнэ.

---оОо---